

OGLINDA DUHOVNICEASCĂ

- volumul 3 -

Noi ne vom duce de aici mai devreme sau mai târziu, dar, dacă reușim să lăsăm urmașilor cât mai multe cărți sfinte, le lăsăm o zestre de mare valoare pentru ei și pentru cei care vor veni după ei.

Protos. Nicodim Măndiță

Difuzare:

EDITURA
AGAPIS

Str. Mențiunii Nr. 7,
Sector 2, București
Tel./Fax: 021-2410673
Mobil: 0733-580000
editura.agapis@gmail.com

Cărțile pot fi comandate online la adresa
www.edituraagapis.ro
sau de la librăria Editurii Agapis,
din strada Mențiunii Nr. 7, Sector 2, București
unde puteți beneficia de **reduceri de preț**.

OGLINDA DUHOVNICEASCĂ – VOL. III
ISBN: 978-973-8440-38-8

Protos. NICODIM MĂNDIȚĂ

OSLINDA DVHOVNICEASCĂ

- volumul 3 -

Se tipărește cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte CALINIC
Episcopul Argeșului și Muscelului

AGAPIS

2008

Consultant de specialitate:
Prea Sfințitul Părinte CALINIC,
Episcopul Argeșului și Muscelului

Redactor șef: *Pr. Nicolae Tănase*

CUVÂNT ÎNAINTE

Mulțumind din tot sufletul și cugetul nostru purtării de grijă a Dumnezeirii, dăm drumul în largul lumii și acestei lucrări edificatoare, folositoare, luminătoare și mântuitoare sufletelor silitoare (Mt. 11, 12; Apc. 2; 3; 7; 22, 14), rugând pe Atotputernicul Dumnezeu să o înzestreze cu puteri Divine, spre a lucra cu succes la deșțelenirea ogorului Său, la curățirea sufletelor de felurite păcate și la credincioșia și viețuirea noastră a tuturor după Dreptarul Ortodoxiei Creștine.

„Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și Împărtășirea Sfântului Duh să fie cu noi cu toți, fraților. Amin“ (2 Cor. 13, 14).

Cel mai mic între Iereii-Monahi

Nicodim Măndiță

Protosinghel

Ță ne mirăm în oglindă !

Ce fel de oglindă ? În oglinda sufletului nostru, așa cum ne îndeamnă cu stăruință Părintele Nicodim Mândiță, această mare trîmbiță a neamului nostru monahal, în cartea sa numită :
OGLINDA DUHOVNICEASCĂ !

A ne cunoaște pe noi înșine, a ne vedea inima și sufletul cu toată grija, este cea dintîi îndatorire a noastră aici pe pământ.

A fi curat, a trăi frumos, a stăruia în rugăcină, a ne spovedi păcatele, a înceta de a le mai săvârși, a depune efort și voință tare, a spune NU ispitelelor de toate felurile, iată o bucurie a împlinirii !

A citi cărți bune, a îndemna și pe alții : vecini, prieteni, casnicii noștri, înseamnă o bucurie a comuniunii în Hristos ! Sfințenia se câștigă cu durere și osteneală. Ajută-ne Doamne !
f. Calinic, episcopul Argeșului

PORUNCA A V-A

CINSTEȘTE PE TĂTĂL TĂU ȘI PE MAMA TA CA SĂ-ȚI FIE ȚIE BINE...

Evangelia Divină și toate Epistolele din Dumnezeiasca Scriptură a Noului Testament ne arată clar că Mântuitorul și Sf. Apostoli, reîntregesc și reîmputernicesc în Biserica Creștină, porunca a V-a a Decalogului, zicând: „*Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie ție bine și să trăiești ani mulți pe pământ*“ (a).

La această poruncă greșesc copiii care nu cinstesc pe părinții lor cu acestea patru: cu cinste, cu dragoste, cu ascultare și cu mulțumire, precum și ei trebuie să ia de la părinți alte patru: hrană, ajutor, învățătură și pildă bună; cei care nu cinstesc pe duhovniceștii lor părinți: pe Arhieri, pe Preoți, pe învățători, pe cei care s-au făcut lor stareți prin cinul călugăresc, slugile care nu cinstesc pe stăpâni, cei supuși pe împărații și domnii lor și în scurt, câți li s-au făcut bine și nu cinstesc pe făcătorii lor de bine. La această poruncă încă greșesc cei care au însurat sau au făcut călugări pe copiii lor cu de-a sila, sau i-au pus pe altă treaptă fără de voia lor sau nu i-au trimis la Sf. Biserică, sau nu s-au îngrijit de ei să aibă calități bune, ori nu i-au pedepsit când au greșit, sau nu i-au învățat carte, sau vreun meșteșug. Așijderea și copiii care nu îngrijesc de părinți la bătrânețile lor, sau nu i-au îngrijit în boala lor, sau fără de voia părinților s-au fâgăduit să se însoare. Greșește încă și bărbatul de nu va îngriji de femeia sa sufletește și trupește, sau a ocărât-o peste trebuință ori a pedepsit-o fără de dreptate. Așijderea și femeia de n-a ascultat pe bărbatul său. La aceasta încă greșesc și toți stăpânii și cei mai mari, care nu poartă grijă de slugile și supușii lor, sufletește și trupește (a).

(a) Mt. 19, 19; 15; 7, 9-11; Mt. 10, 10; Efs. 6, 1-9; Evr. 12, 5-14; comp. Ieș. 20, 12; Lev. 19, 3; 2 Lege 5, 16; etc.

1. Ca părinți de copii, n-am iubit nici îngrijit deopotrivă de fiii noștri?

„Părinții care nu-și iubesc pe copiii lor întocmai, ci pe unul îl blestemă și pe altul îl binecuvintează; pe unul iubesc și pe altul urăsc și averea n-o împart deopotrivă, aceia ca niște ucigători de fii să nu se împărtășească cu Sfintele Taine, ci încă să se afurisească, adică să se lepede de la Sf. Biserică până ce se vor îndrepta“ (b).

„Iar părinții cei ce nu-și vor iubi feciorii lor într-un chip și să-i certe, ci pe unul vor iubi, iar pe altul vor urî, sau strânsoarea lor nu vor împărți feciorilor într-un chip, Anatema părinți ca aceia. De va fi de multe ori unul din feciori viclean și rău, să-l învețe pe dânsul tatăl său și mama sa. Iar de nu-i va asculta pe dânsii, acea răutate însuși acei feciori să o poarte, ci să li se împartă averea tot într-un chip“ (c).

„Cine nu va îngriji de feciorii lui să-i certe, pe aceia ce i-au născut și frica lui Dumnezeu nu i-au învățat pe dânsii, ca să umble pe calea cea adevărată creștinească, ci se vor lăsa și se vor înstrăina întru toate căile cele întoarse, în curvie, în furțișag, în răpire, în jocuri, în plesnete și în toate nedreptățile, Anatema niște părinți ca aceștia, ce nu-și ceartă nici își învață feciorii lor frica lui Dumnezeu, că înfricoșat Județ vor să ia; și focul cel netrecut vor să moștenească, împreună cu feciorii lor pe cei ce i-au născut și rău i-au crescut pe dânsii“ (d).

„Dacă cineva și-ar părăsi pe fiii săi și nu i-ar hrăni și cât despre sineși nu i-ar crește întru cuviincioasa cinstire de Dumnezeu, ci, cu pricinuire de nevoie, nu s-ar îngriji, Anatema fie“ (e).

Părinți ucigași de fii. Un țăran și-a împărțit averea în mod nedrept între cei doi copii ai săi. Faptul acesta a nemulțumit atât de mult pe fiul cel mai mare, încât a luat un revolver și l-a descărcat asupra fratelui său. Atunci a părăsit casa și s-a dus să-l ucidă și pe tatăl său. Dar, ajungând la casa tatălui său, poliția s-a grăbit să-l aresteze. Fratricidul s-a închis în casă și a descărcat câteva focuri asupra următorilor săi, până când lovit de glonțul unui jandarm, a căzut mort la pământ (f).

Nedreptatea făcută de părinți a adus moartea sufletească și trupească a fiilor și le-a pustii casele. Iată pentru ce pravila nu dă voie

(a) „Carte folositoare de suflet“, pg. 20-21; Mărt. Ort. p. III într. 51-52. (b) În v. p. can. din Euhologhiu 1834; pg. 30-31. (c) Prav. Bis. Gov. gl. 65; Prav Mare Bis. gl. 283; vezi și pilda fiului risipitor Lc. 16. (d) Prav. Bis. Gov. gl. 64. (e) Can. 15 Gangra. (f) O mie pilde o.c. 721

să se împărtășească părinții, care își nedreptățesc fii și fiicele, nici chiar pe patul morții.

2. Am împiedicat pe fiii mei să meargă la călugărie și după ce s-au dus le-am oprit partea de moștenire?

„Oricare din părinți, văzând că feciorul său, (sau fiica), vrea să se călugărească îl va lipsi de partea moștenirii lui, să se afurisească“ (a).

„Nimeni din părinți să nu îndrăznească așa să oprească feciorii lor care vor să se facă călugări, sau de vor și merge la Mănăstiri să nu îndrăznească să-i scoată de acolo, sau dacă s-au făcut călugări să-i facă fără de moșie și fără de parte din ce are; iar de vor vrea să facă aceasta, atunci să se afurisească și din Biserica lui Hristos să se izgonească, până se vor pocăi de vor da partea lor, adică a feciorilor“ (b).

Tată, asigură-mi viața. Un tânăr se hotărî să intre în Mănăstire. Tatăl său, om bogat, făcu tot posibil să-l abată de la această hotărâre a sa.

– Tată, voi părăsi Mănăstirea și mă voi reîntoarce în lume dacă vei căuta să nimicești răul obicei din ținutul nostru, îi zise fiul său.

– Îți promit, fiul meu, dar spune-mi care este răul obicei, care domnește în ținutul nostru?

– Ca să nu mai moară, atât tinerii, cât și bătrânii, fu răspunsul tânărului.

La un astfel de răspuns nu se așteptase bătrânul. El cugetă apoi asupra cuvintelor fiului său și îl lăasă în Sf. Mănăstire, bucurându-se că acesta cugetă la moarte cu atâta abnegație, lucru ce dânsul nu-l făcuse niciodată. Câți dintre noi nu am lucra altfel în viața aceasta dacă ne-am ocupa cu gândul morții (c).

3. Ca părinte trupesc, n-am purtat grijă de mântuirea fiilor și fiicelor mele?

Datoria fiecărui părinte trupesc ori spiritual, este de a se îngriji pururea de buna educare, luminare și mântuirea fiilor lor. Cei care neglijează această datorie sfântă păcătuiesc groaznic și își primejduiesc sufletele lor, vremelnic și veșnic. Părinții care nu învață și

(a) *Înv. p. can. din Evhol. ed. 1834, pg. 30-31.* (b) *Prav. Matei Basarab gl. 133.* (c) *O mie de pilde o.c.*

nu muștră pe copiii lor când apucă cu îndărătnicie pe căi rele, vor pătimi osândă grea.

Toleranța este trecerea cu vederea față de neputințele firești, sau de păcatele aproapelui.

a) Noi suntem datori să trecem cu vederea anumite slăbiciuni ale aproapelui, atunci când ele sunt făcute din neputință fizică sau morală: „*Milă voiesc iar nu jertfă*“ (a).

b) Toleranța este rea atunci când îngăduința față de slăbiciunea aproapelui duce la păcat, așa cum a făcut Preotul Eli (b). În cazul acesta ea este un mare păcat fiindcă și Preotul Eli care a îngăduit, prin tăcere, fiilor săi ca să continue în fărădelegile lor, a fost pedepsit cu moarte năprasnică și pierzare sufletească!

c) „Cel ce cunoaște păcatele fiecăruia dintre cele ce s-au vorbit mai sus (care fac curvie, furțișaguri, etc.) și nu le va mărturisi (Episcopului sau Duhovnicului), se va pedepsi și el cu același timp cu care se pedepsește, cel ce a făcut păcatul însuși și el va fi în pocăință“ (c).

d) „Dacă vreo călugăriță știind pe altele că preacurvesc, sau că au omorât pruncii și nearătând proestoasei, are aceiași canonisire ca și aceea care a înfăptuit răul“ (d).

Marele Preot Eli și fiii săi. Odinioară israeliții au avut un mare preot anume Eli, care i-a condus 40 de ani (sec. XII în. Hs.). Acesta avea doi fii foarte răi, pe care n-a știut sau a neglijat să-i crească în temerea și dragostea de Dumnezeu. Văzând adeseori vorbele și apucăturile lor rele, el le zicea cu blândețe:

– Nu faceți fiii mei, nu mai faceți așa, că nu bine aud eu de voi.

Blândețea lui Eli n-a putut să îndrepte apucăturile cele rele ale fiilor săi; ci ei mergeau tot din rău în mai rău. Dumnezeu, după ce îl prevestește pe Eli despre nelegiurile fiilor, îi pedepsește cu moartea într-o luptă cu filistenii. Eli auzind despre moartea fiilor săi și luarea chivotului Sfânt, a căzut jos de pe scaun și a murit de mâhnire. Iată, aici vedem că Eli este omorătorul copiilor săi, pentru că nedându-le creștere bună și lăsându-i în voia lor, i-a îmbrâncit prin aceasta în groaznică pedeapsă a lui Dumnezeu. Deci, pentru această crimă de omorător al fiilor săi, îl pedepsește și pe el cu moartea năprasnică și cumplită (e).

(a) Mt. 9, 13. (b) 1 Sam. 2, 22-36. (c) Sf. Vasile 71; 74; 89. (d) După can. 71 al Marelui Vasile; Prav. Bis. Ier. N. Sachelarie. (e) 1 Împ. 2, 12-36; 3; 4

Marele Prooroc și conducător al poporului israelit, Samuil, care cu multă vrednicie a condus poporul până la bătrânețe, a fost dat la o parte de la conducere din cauza nelegiuirilor fiilor săi (a). David este lovit, fugărit și primejduit de moarte de către fiul său Avesalom, pe care-l răsfățase pentru frumusețea, puterea și talentele lui aparente. Necreșterea lui după voia lui Dumnezeu și lăsarea în voia lui, a prăpăstuit pe tată în groaznice primejdii și pe fiul său în moarte înfiorătoare (b).

Părinții copiilor din Vetil. Proorocul Elisei suindu-se odată din Ierihon la Vetil, i-au ieșit înaintea o mulțime mare de copii din cetate. Aceia apropiindu-se de el, au început să-l batjocorească, zicând:

– Sus chelule, sus! Hai pleșuvule, hai!

Marele Prooroc la vederea acelei îndrăzneli plină de obrăznicie și nerușinare, s-a tulburat asupra acelor copii răi și i-a blestemat în Numele Domnului. Atunci, au ieșit doi urși din pădure și au sfâșiat 42 de copii din acea mulțime, poate pe cei mai obraznici dintr-înșii (c).

Iată că părinții care nu-și cresc copiii în învățătura, temerea și dragostea Domnului, devin proprii ucigași ai copiilor lor, prăbușindu-se împreună cu dânșii, sub felurite forme, în iadul vremelnic și veșnic (d).

E rău de d-ta tată. Un tată sfătuia pe fiul său să se ferească de minciună, căci - zicea el - „minciuna e respingătoare; ea jignește pe Dumnezeu, Care e însuși Adevărul“. Totuși, această povață frumoasă și creștinească a tatălui, în loc să folosească, mai mult a stricat; și iată cum: După puțin timp fiul întrebă pe tatăl său:

– Tată, Dumnezeu vede toate?

Tatăl răspunse:

– Desigur, Dumnezeu vede tot.

Atunci fiul a zis:

– Atunci e rău de d-ta, tată, căci desigur că te va fi văzut Duminica trecută, când tu ai venit acasă beat.

Vedeți ce efect are exemplul rău al părinților. El nimicește toate învățăturile bune, ne leagă mâinile în creșterea copiilor, făcându-i totodată pe aceștia să urmeze exemplele rele ale părinților.

(a) 2 Împ. 7-12. (b) 2 Împ. 13, 18. (c) 4 Împ. 2, 23-24. (d) Vezi pe larg „Părășiți calea pierzării“ de autor

Eu merg pe urmele d-tale tată. Un om cupris de patima beției mergea într-o zi de iarnă, pe furiș, la cârciumă, peste grădinile înzăpezite. Când își întoarse capul, zări la spate pe băiețelul său cel mai mic, care abia se vedea din zăpadă.

– Du-te îndărăt băiete, că ai să te îneci în zăpadă, îi zise tatăl.

– Tată, eu merg doar pe urmele d-tale, răspunse băiatul.

Cuvintele acestea atinseră ca un vârful de cuțit pe omul pătimas, care se întoarse acasă și mai mult n-a mai intrat în crâșmă (a).

Grija de suflute. Câți oameni nu au îndeletniciri de așa fel, încât îți vine să crezi că-și pierd vremea și își bat joc de viață. Într-o zi, un Preot ieși spre marginea orașului, plimbându-se, într-o câră era un timp frumos. În drumul său plăcut, dete și peste gropile cu gunoi. Mare-i fu mirarea când zări un om răscolind în dreapta și în stânga mormanele de gunoaie, cu uitătura grăbită și iscoditoare, ca și când ar fi căutat un lucru pierdut.

– Ce să caute el cu atâta lăcomie? își zise Preotul. Orice ar fi pierdut și oricât de prețios ar fi lucrul pierdut, tot nu este așa de prețios ca viața lui, pe care și-o primejduiește cu aerul stricat, cu necurătenia și cu lepădăturile acelea din gunoi! Ce om nechibzuit! Am să merg să-l întreb ce e cu el și să-l sfătuiesc să fugă în grabă; numai de m-ar asculta, nefericitul!

Zis și făcut! Se apropie cu teamă să nu se îmbolnăvească și după ce văzu că aduna de toate și vâra în sac, îi zise:

– Ce faci acolo, creștine al lui Dumnezeu, ce tot aduni și bagi în sacul acela par-că fără fund?

– Sărut mâna, Părinte! Adun și eu ce au lepădat alții: cioburi de sticlă, petice de hârtie, oase, cutii goale de sardele și de conserve, ace, lemne și alte lucruri, socotite de alții fără de preț.

– Ei și te-ai apucat și dumneata acum să aduni potcoave de la cai morți, căci doar, spune-mi, te rog, la ce-ți folosesc toate acestea?

– Iartă-mă, tată Părinte, dar să crezi că-mi folosesc la ce n-ai fi gândit: cu cioburile de sticlă mă duc și le vând la fabrica de sticlărie, unde prin focul cuptorului se topesc și se întrebuițează din nou la fabricarea sticlei. Cu peticele de hârtie mă duc iar de le vând la fabrica de hârtie, unde sunt întrebuițate la facerea hârtiei. Cu oasele mă duc și le vând la fabrica de zahăr, unde sunt întrebuițate la distilarea

zahărului. Cu cutiile de conserve mă duc și le vând tinichigiilor, care fac din ele alte cutii noi, bune pentru anul viitor. Acele și lemnele îmi trebuiesc mie, căci doar sunt om sărac precum mă vedeți.

Mirat de răspunsul priceput al sârmanului om, Preotul plecă îndată, zicând:

– Am înțeleles!

Iată ce își zise el în gând: „Doamne! Doamne! Ce lecție plină de înțelepciune creștină dă acest om, nu numai nouă Preoților, dar și tuturor învățătorilor și purtătorilor de grijă ai neamului nostru!

Câți dintre cei buni și luminați s-au gândit vreodată că din oamenii răi, din lepădăturile societății omenești, se pot face niște cetățeni buni și vrednici, tocmai așa cum un nefericit de gunoier face lucruri de preț din cioburile și peticele gunoaielor.

Oricât de rău va fi un om, tot trebuie să aibă și el ceva bun în ființa lui. Cine dintre noi se gândește să îngrijească și să-i sporească această zestre bună a sufletului său și să facă din el un om bun la ceva în viață? Nimeni!

Atunci de ce oare ne mai mirăm noi că drojdia societății, tabăra celor împotmoliți pe drumurile rătăcitoare, crește din zi în zi, din clipă în clipă!

Să luăm lecție de la gunoierul nefericit, care-și pune viața în pericol numai ca să facă lucruri de preț din ceea ce alții aruncă fără socoteală și fără milă și să ne primejduim și noi viața, când e vorba să întoarcem și să câștigăm sufletele altora de la pieire, căci zice Sf. Ap. Iacob: *„Fraților, de se va rătăci cineva dintre voi de la adevăr, și-l va întoarce cineva pe el, să știe că cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui, va mântui suflet de moarte și va acoperi mulțime de păcate“* (a)

4. Nu mi-am crescut fiii și ficele mele în învățătura și-n frica Domnului?

„Cine-și va învăța feciorii lui cei trupești după dragostea lor, cuvinte spurcate, și-i va învăța să bârfească și niște cuvinte ca acestea vor lua de la dânsii, iar nu-i vor învăța pe dânsii din tinerețe să facă cinste părinților și fratelui-său celui mare și surorii sale, niște părinți ca aceia să fie anatema“ (b). Neglijența creșterii copiilor în spiritul creștinătății, se răzbuună groaznic asupra părinților.

(a) Pr. M. C. Ionescu B. E. R. (b) Prav. M. Basarab Govora glava 65

„Părinților, nu amărâți pe copiii voștri, ca să nu se deznădăjduiască“ scrie Sf. Ap. Pavel. El nu zice: „Iubiți-vă copiii“, căci la aceasta îi îndeamnă, vrând-nevrând, însăși natura și ar fi de prisos să fie îndemnați la aceasta. Deci, zice: „Nu amărâți pe copiii voștri“, ca atâția alții care își dezmoștenesc copiii, îi alungă și-i tratează cu asprime, nu ca pe liberi; ci ca pe robi... Apoi arată cum să se deprindă copiii cu ascultarea. Și precum a zis, că bărbatului se cade să țină pe soția lui în ascultare, prin dragoste, care toate le poate, tot așa continuă și aici: „...Creșteți-i în ascultare și în supunere față de Domnul“. Părinților! Vreți dar să aveți copii ascultători? Creșteți-i în supunere și ascultare față de Domnul. Nu socotiți deci nefolositor, ci arătați-le chiar să citească ei Dumnezeiasca Scriptură, căci acolo vor vedea și auzi această poruncă: „*Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta...*“. Este în interesul vostru să faceți aceasta. Deci, nu mai ziceți: „Asta este treaba popilor! Doar n-o să-mi fac copilul popă, nici copila nu mi-oi face-o preoteasă!“

Desigur, că nu e numai decît nevoie ca să-ți faci copilul Preot, sau copila preoteasă, dar un bun creștin și o bună creștină trebuie să-i faci. Nu numai Preoții; ci și laicii sunt datori să cunoască învățăturile Dumnezeieștilor Scripturi și în special pe cele despre creșterea copiilor, căci mare este neștiința la această vârstă și ea se sporește prin citirea literaturii profane. Acolo citesc copiii că aceia pe care păgânii îi admirau ca eroi, erau sclavii patimilor și se temeau de moarte... Copiii voștri trebuie să cunoască Dumnezeiasca Scriptură, spre a le servi ca antidot împotriva literaturii profane. N-ar fi oare nechibzuință să ne trimitem copiii la școală și să cheltuim oricât pentru învățătura lor, dar să nu-i creștem în ascultare și supunere față de Domnul?!“ Dacă n-o facem, noi suntem cei dintâi care suferim consecințele, văzându-i cum cresc obraznici, nedisciplinați, neascultători și răi. Să fugim dar de aceasta și să ne creștem copiii așa cum ne îndeamnă Sf. Apostol (a).

Așadar, toți care aveți copii, înclinați viața lor după voia lui Dumnezeu, ca să puteți avea folos de ei. Vreți să aveți copii buni? Deprindeți-i de mici a face fapte bune. Vă plac bărbații cinstiți și vrednici? Creșteți-vă copiii de mici, în cinste și-n vrednicie. Vă trebuie sprijin la bătrânețe? Deprindeți-i de mici cu bunele învățături pentru aceasta. Dacă învățătura din casa părintească e bună, viața copilului

(a) Sf. Ioan Hrisostom Omilia 21 la Ep. c. Efeseni

va fi bună; iar dacă învățătura și pilda părinților e rea, scandalizatoare și viața copiilor lor de bună seamă că va fi șubredă.

Cum sunt copiii tăi așa buni? Un țăran de omenie avea cinci copii, care toți, erau cu purtări frumoase și erau iubiți, din această pricină, de tot satul. Un vecin al acestui țăran, îl întrebă într-o zi:

– Cum ai făcut dumneata de ai copii așa de buni?

Gospodarul îi răspunse:

– Foarte ușor: pe cel dintâi l-am învățat eu să se supună sfaturilor mele; cel de al doilea a învățat de la cel dintâi, al treilea de la cei doi dinainte și așa mai încolo, până la cel din urmă. Iar eu, sfârși gospodarul, am învățat așa de la tata.

Răspunderea părinților. Un păstor de oi a fost prins și băgat la închisoare. El se știa nevinovat. Ajuns în fața judecătorului, el declară că în cauza lui trebuie să fie vreo eroare la mijloc, ori că el este victima vreunei calomnii.

– Ori cum mă gândesc, eu n-am făcut nici un rău. Dimineața împleteam coșuri de nuiele; iar după amiază cântam din fluier și când osteneam mă odihneam la umbra salciei.

Cu toată apărarea păstorului că nu se știe vinovat cu nimic, judecătorul îl condamnă la închisoare, arătându-i că pe când el fluiera, ori cânta din fluier, ori cânta cântece lumești, ori dormea, oile lui sărind peste garduri intrau în grădini, făcând pagube în semănături, în flori și legume și rodeau vițele de vie. Apoi continuă:

– Turma ta nu o putem pedepsi fiind fără de minte. A ta era datoria să o supraveghezi, să o ferești de rău, să o păzești să nu strice gardurile și să nu facă stricăciuni în grădinile oamenilor și să o îndrumezi spre bine, folosindu-te la aceasta și de toiagul tău păstoresc. Deci, pentru că nu ți-ai făcut datoria, acum trebuie să mergi la închisoare, ca să te cumințești și tu și alții pe viitor.

Păstori sunt și părinții copiilor lor. Ei trebuie să-i crească cu cuvântul și cu exemplul în bunele moravuri și să-i ferească de rele. Părinții care, asemenea păstorului din pildă, neglijează creșterea fiilor lor, nesupraveghindu-i, neoprindu-i de la rele și lăsându-i să facă ce vor ei, ba unii dându-le chiar ei ocazia să facă rele, păgubindu-se pe ei înșiși, ba și pe aproapele lor, aceia sunt adevărații vinovați înaintea Judecății lui Dumnezeu și a oamenilor.

Satana, fiul diavolului din iadul casei. Un învățător se întâlnește odată pe un drum cu un copil, ce nu ieșise încă printre oameni și la școală.

– Al cui ești tu, măi copile? îl întreabă învățătorul.

– Al dracului, răspunse copilul. Învățătorul rămase uimit de acest răspuns și îl întreabă mai departe:

– Cum te cheamă pe tine, copile?

– Satana, a răspuns copilul.

– Da de unde vii tu? l-a întrebat mirat învățătorul.

– Din iad, i-a răspuns copilul.

Învățătorul cercetă mai departe pe urmele acestui răspuns fioros, după care a aflat următoarele lămuriri: Mama copilului se certa foarte des cu tatăl său care era bețiv și îi zicea adeseori:

– Ce-i drace? Iar ai venit beat pe capul meu?

La aceasta, tatăl copilului răspundea cu înjurături și amenințări. În această vreme, copilul fugea plângând, în brațele mamei sale, dar ea îl alunga zicându-i:

– Fugi satano, nu mă mai necăji și tu, că destul de necăjită-s eu de când trăiesc în acest iad de casă.

Din acestea a auzit copilul și a învățat că pe tatăl lui îl cheamă „dracu“, iar pe el „satana“ și cu toți trăiesc în „iad“.

Iată și din această istorioară se poate vedea ce groaznice urmări are pentru copil creșterea cea rea, cu vorbe putrede, înjurături, drăcuiei și alte blestemății, ce le vede și aude în casa părintească“ (a).

Dreptatea lui Vlad Țepeș. Un hoț, în ziua tragerii în țeapă, a cerut să-i aducă pe mama sa, ca să-și ia ultimul adio în momentul cel mai de pe urmă. Vlad Țepeș, căruia îi plăcea să ia parte la așa ceva, era de față. Cu mâinile legate, sub țeapa sub care urma să fie tras, hoțul îi spuse mamei sale să-și apropie urechea de gura lui. Dânsa, crezând că-i va spune ceva, a făcut așa. Mare le-a fost mirarea tuturor când au văzut că hoțul a apucat urechea mamei sale cu dinții săi și nu i-a dat drumul până ce nu i-a rupt-o și a rămas cu ea în gură. Întrebat de Vodă de ce a făcut așa, a răspuns că fiindu-i mâinile legate, n-a putut să o omoare de tot, ca să nu mai aducă în starea lui și pe fratele cel mai mic, deprinzându-l și îndemnându-l la hoție ca și pe el, cum și pe sora lui mai mare a dus-o la desfrânare, tolerându-i să-și schimbe bărbatul

(a) Ist. M. Pr. I. Trifa

și a nu a deprins-o cu munca și să o îndemne să suporte dojenirile primului bărbat. Atunci Vodă a pus în libertate pe tânăr și în țepa pregătită pentru el, a tras pe mama lui (a).

5. Nu i-am învățat rugăciunile pe care trebuie să le știe orice creștin: Împărate Ceresc... Sfinte Dumnezeule... Prea Sfântă Treime... Tatăl nostru... Crezul... Psalmul 50 de Pocăință, Poruncile Dumnezeiești, Poruncile Bisericii, fericirile, faptele milosteniei sufletești și trupești, păcatele de moarte, păcatele împotriva Sfântului Duh și cele strigătoare la cer și alte învățături și rugăciuni folositoare de suflet?

„Părinți nu urgisiți pe fiii voștri întru mânie; ci îi creșteți pe ei întru învățătura și certarea Domnului“ (Efs. 6, 4). „Și cuvintele acestea câte poruncesc Eu astăzi ție, să fie în inima ta și în sufletul tău. Și le spune fiilor tăi și le grăiește lor, când șezi acasă când mergi pe cale și când te culci și când te scoli. Și le leagă pe ele să fie semn pe mâna ta și să fie neclătite înaintea ochilor tăi. Și le veți scrie pe pragurile caselor voastre și ale ușilor voastre“ (b).

Creștere rea. Un copil fiind prins cu minciuna de tatăl său, acesta vrând să-l îndrepte, îl dojenea sfātuindu-l:

– Bagă de seamă să nu te mai prind vreodată că mai spui minciuni, că-ți rup urechile. Vezi că minciuna e un păcat mare. Diavolul e tatăl minciunii. Cei ce grăiesc, fac și poartă minciunile, sunt scoși afară din Împărăția lui Dumnezeu. Ferește-te ca de foc de a mai spune minciuni. Dragul tatii, de acum înainte totdeauna să spui numai adevărul, că așa e plăcut înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.

După câteva ceasuri, după aceea, cineva bate la poartă strigând:

– Bade Ioane, acasă ești?

Tatăl atunci îi zise copilului, pe care-l tot dăscălise să nu mai spună minciuni:

– Copile, ieși afară că vine Ghiță al Floarei să-mi ceară căruța... Spune-i că nu sunt acasă.

Iată cum se strică copiii din cauza părinților.

În curtea unei case niște părinți făceau haz de copilul lor mai mic, care înjura de cele Sfinte și drăcuia. Acei falși creștini, vedeau în

(a) Pr. G. D. Cernica; vezi și Bibl. Ort. Nr. 75 pg. 1392-1399 ș.a. de autor. (b) 2 Lege 6, 6-9; 4, 9; 11, 19; Mt. 19, 13-15; comp. Prov. S. 22, 24; Ps. 40, 9; Ier. 9, 4; Miheea 7, 5; Is. Sirah 37, 2

drăcuielele și-n înjurăturile copilului, un semn de bărbăție, voinicie, vitejie. Dascălul satului trecând pe acolo, vrând să trezească pe părinți din somnolența nepăsării lor în creșterea copilului, le-a zis:

– Frumos mai știe copilul dumneavoastră a drăcui și a înjura! Dar de rugat știe el a se ruga? Ce rugăciuni l-ați învățat?

Părinții întunecați au răspuns:

– Nu l-am învățat să se roage, că pentru rugăciuni e prea mic!

Ce părinți ticăloși și blestemați! Copilul lor era, pentru ei, mare pentru drăcuiele și înjurături; iar pentru rugăciuni prea mititel!!!

Heruvim ori Serafim? Copilul sfetnicului învățat, luminător al poporului său, fusese educat de mic copil să se roage lui Dumnezeu, cu multă credincioșie în Duh și adevăr. Odată între altele, el întrebă pe tatăl său:

– Dragă tată, ce înseamnă numele de „Heruvim și Serafim“, despre care auzim în Sfânta Biserică și se scrie în Sfânta Scriptură?

Tatăl său îi răspunse cu multă dragoste:

– Dragul tatei! „Heruvim“ este nume evreiesc, care în limba noastră înseamnă: „cunoștință„; iar „Serafim“ care-i tot nume evreiesc, în limba noastră înseamnă: „Văpaie, flacăra“. Heruvimii deci sunt o minunată ceată de Îngeri cu câte patru aripi și ochi mulți, distinși prin multele lor cunoștințe (a); iar Serafimii sunt o altă prea minunată ceată de Îngeri, cu câte șase aripi, distinși și pentru dragostea lor învăpăiată către Dumnezeu, care pururea îl laudă, zicând: „*Sfânt! Sfânt! Sfânt! Domnul Dumnezeu Atotțiitorul, Cel ce era, Cel ce este și Cel ce vine...*“ (b).

Copilul ascultând cu toată atenția cuvintele tatălui său, a zis:

– Dragă tată, dacă e astfel, apoi eu când voi muri, doresc să mă fac un Serafim, căci vreau mai mult să iubesc pe Dumnezeu decât să știu multe.

„Dragostea Sfântă e mai mare decât toate“ (c).

6. Nu i-am învățat cu cuvântul și cu pilda să se spovedească și să se împărtășească cu vrednicie cu Sfintele Taine? Nu i-am învățat să se ferească de întovărășirea cu creștinii falși și răi și să se păzească de prieteșuguri lumești, păgubitoare mântuirii sufletului lor?

(a) *Fac. 3, 24; Ieș. 25, 18-22; Iez. 1-10; 28, 11-16; Ps. 79, 2; 4 Împ. 19, 15.* (b) *Is. 6; Apc. 4, 8.* (c) *1 Cor. 13*

Părinții care păcătuiesc astfel cad în grea pedeapsă Dumnezeiască. „...*Iată, Eu voi face un lucru în Israil - a zis Domnul către Samuil - încât tot cel ce va auzi, îi vor țiu amândouă urechile. În ziua aceea voi ridica asupra lui Eli toate câte am grăit asupra casei lui, le voi începe și voi săvârși ce i-am spus lui, că voi izbândi asupra casei lui până în veac, pentru nedreptățile fiilor lui, căci a știut că fiii lui defaimă pe Dumnezeu și nu i-a certat pe ei. Pentru aceasta M-am jurat casei lui Eli, că nu se va ierta nedreptatea casei lui Eli nici prin tămâiere, nici prin jertfe, până în veac*“ (a).

Regele a însoțit pe Preotul care purta Sfintele Taine.

Carol al II-lea, regele Spaniei, plimbându-se odată cu mare alai pe străzile Madridului, a văzut un Preot mergând grăbit la un bolnav muribund, cu Dumnezeiasca Cuminecătură. Atunci îndată s-a dat jos din trăsură și a poftit pe Preot cu Sfintele Taine să se suie și să stea în ea; iar el cu capul descoperit, l-a urmat pe jos. Bolnavul la care mergea Preotul să-l cuminece, era un biet grădinar sărac. Ajunși la coliba sărăcăcioasă și plină de mizerie a grădinarului, regele l-a ajutat pe Preot să coboare din trăsură sa regală, apoi a îngenuncheat cu adâncă pietate până ce preotul a trecut cu Dumnezeieștile Taine. Apoi a mers cu Preotul la curtea grădinarului, i-a deschis poarta și ușa colibe și cu multă evlavie a asistat la cuminecarea bolnavului. După terminarea Tainei Sfinte și a rugăciunilor rânduite, regele a îmbărbătat pe bolnav cu cuvinte calde pline de mângâieri și pe familia lui, asigurându-le viitorul cu ajutoare bănești. Această faptă bună a regelui s-a răspândit ca fulgerul în oraș și prin țara lui. Poporul din întreaga împărăție a alergat să-l vadă pe evlaviosul rege, a cărui pildă a lăsat urme adânci în sufletele locuitorilor (b).

Vedeți? Precum acest rege a însuflețit pe supușii săi față de Sf. Spovedanie și Dumnezeiasca Cuminecătură și să se întovărășească adeseori cu aleșii lui Dumnezeu, așa trebuie să facă și părinții cu copiii și cu toți ai casei lor.

Alegeți-vă prietenii. Mai-nainte de a-ți pune prietenii tăi la încercare, să nu te încrezi în ei, că te amăgești, ba chiar te și primejduiești. La mesele pline de bucate și băuturi îți găsești mai mulți prieteni decât în necazuri, în rușine și pe pragul pușcăriei.

(a) 1 Împ. 3, 11-14; Jud. 17, 3; Mt. 14, 8; Mc. 6, 24; vezi și „Părășiți calea pierzării“, vol. XII și XIII, de autor. (b) 350 pilde 68-a

Odinioară un om avea trei prieteni, la doi din ei ținea mai mult; iar pe al treilea adeseori îl cam da uitării. Într-o zi omul acela fu chemat înaintea judecății. Pricina era așa de complicată și rea, că îl amenința o grea osândă. Văzându-se la strâmtoare, se gândi și la cei trei prieteni ai săi, și-i rugă să-i vină în ajutor în acele grele încercări.

Primul prieten îi răspuse la chemare, zicând:

– Tot ceea ce-ți pot face eu, e să-ți dau niște haine frumoase cu care vei putea să te înfățișezi înaintea judecății ce te așteaptă.

Al doilea prieten compătîmîndu-l îi zise:

– Eu te voi însoți la drum până acolo.

Și a mers cu el până la ușa tribunalului.

Al treilea prieten, în care se încrezuse mai puțin, apropiindu-se de el cu toată dragostea, îl asigură de adevărata sa prietenie, plină de devotament, încurajându-l:

– Eu te voi însoți în această pricină ce te îngrozește cu felurite decăderi și primejdii, voi intra cu tine la judecată în tribunal, îți voi lua apărarea și te voi salva.

Zis și făcut. Ajungând înaintea judecătorului a vorbit așa de bine și convingător, că acuzatul fu lăsat liber.

Povestirea aceasta e grăitoare pentru fiecare din noi, în viața pământească și în ziua morții. Primul prieten, pe care-l iubim mai mult, e banul, averea, care ne va da la capătul vieții doar câteva haine, noi ori vechi, cu care să ne îngroape. Iată tot ce va putea face acest prieten, pe care-l iubim și ținem așa de mult la el. Celălalt prieten la care am ținut și ținem, e lumea. Rudele, prietenii, vecinii și cunoscuții vor urma sicriul cu corpul nostru neînsuflețit până la mormânt. Și atâta tot. Prietenul al treilea, prieten adevărat, bun, sincer, credincios pururea, care ne va însoți și va stăruî în orice vreme și în orice loc cu toată bunăvoința să ne mântuim și să ne fericim totdeauna, știți cine este? Este dulcele nostru Mântuitor, Iisus Hristos, Dumnezeu-Cuvântul. Să ne apropiem de El și să-L iubim cu toată inima. El este unicul nostru Prieten adevărat și devotat mântuirii noastre, care ne poate scăpa din toată strâmtoarea, primejdia și pierzarea vremelnică și veșnică.

7. N-am certat copiii, nici nu i-am pedepsit pentru faptele lor rele și mai ales pentru furțișaguri și desfrânări? Nu i-am oprit să plece seara și să umble noaptea vagabonzi prin sat?

„*Cel ce iubește pe fiul său, îl bate, ca mai pe urmă să se bucure de el. Cel ce ceartă pe fiul său, folos va avea de el și între cei cunoscuți se va lăuda pentru el. Cel ce învață pe fiul său, întărită pe vrăjmași și înaintea prietenilor se va bucura pentru el. Murit-a tatăl lui și ca și cum n-ar fi murit, pentru că asemenea lui și-a lăsat după sine. În viața sa a văzut și s-a bucurat și la moartea sa nu s-a întristat. Asupra vrăjmașilor a lăsat izbânditor și prietenilor răsplătitor de har. Cel ce este blând cu fiul său, va lega rănile lui și de toată strigarea se vor tulbura cele dinăuntru ale lui. Calul neînvățat se face nesilnic și fiul slobod se face obraznic. Hrănește pe fiul tău și te va înfricoșa; joacă-te cu el și te va întrista. Nu râde cu el, ca împreună cu el să te doară și mai pe urmă să ți se sterpezească dinții. Nu-i da lui volnicie la tinerețe și nu trece cu vederea greșelile lui. Pleacă grumazul lui la tinerețe și frânge coastele lui (năravurile, pornirile, părțile și apucăturile rele și patimile josnice) până este prunc, ca nu cumva învățându-se să nu te asculte. Ceartă pe fiul tău, și-l fă să lucreze, ca să nu se poticnească întru rușine“ (a). „Cel ce cruțată varga, urăște pe fiul său, iar cel ce-l iubește, îl ceartă de timpuriu“ (b).*

Cum vede un copil pe tatăl său? La vârsta de 8-12 ani, copilul crede că tatăl lui este cel mai tare și cuminte om din lume și poate face ce vrea. La 18 ani, copilul începe să-și zică: tatăl meu e puțin rămas în urmă față de lumea de azi... lumea a mers înainte, dar tatăl meu a cam rămas în urmă. La 25 de ani, copilul își zice: vai, cât de depășit este tatăl meu... cum a rămas cu totul în urmă față de mersul lumii. La 35 de ani, copilul începe să-și zică: și totuși, tatăl meu nu e așa rămas în urmă cum credeam eu... el știe să judece lucrurile foarte cu minte... încep să mă mir de înțelepciunea lui. La 40 de ani: Tatăl meu e cu adevărat un om foarte cuminte și înțelept (c).

Doctorește-ți copiii. O doamnă întâlnește în stradă pe Preotul orașului, căruia i se plânse, zicând:

– Cucernice Părinte, nu știi ce poate fi cauza că copiii mei nu mă ascultă deloc. În zadar i-am muștrat, adeseori i-am rugat, le-am promis haine noi, le dau tot ce doresc și totuși nu voiesc să fie ascultători.

(a) Is. Sir. 30, 1-13. (b) Prov. S. 13, 24; 29, 15. (c) Pr. I. Trifa

Bunul Preot conduse pe femeie până la un mestecăn (copac), acolo își luă pălăria de pe cap, făcu un compliment adânc și zise:

– Priviți stimată doamnă, acesta este arborele minune, căruia astăzi, durere, i se dă prea puțină atenție. Ia te rog din crăcile lui câteva nuiele și de câte ori copiii dumitale se încăpățânează și nu se supun, aplică-le câteva lovituri cu o oarecare energie, însă fără mânie și fără multe vorbe... Acest mijloc, indispensabil la orice casă, a dat mai totdeauna roade bune.

Doamna ascultă și făcu întocmai după sfatul Preotului și copiii săi se îndreptară.

Mama și-a nefericit copilul. Un ucenic de pantofar, ajunsese un criminal întemnițat. În istoria vieții pe care și-a scris-o, el acuză pe mama sa de toate nefericirile ce-l ajunseser... Aceasta, pe când el era copil, în loc să-l pedepsească pentru micile greșeli sau păcate, îl lauda și râdea, admirându-i voinicia. Când ajunsese ucenic se întoarse la mama sa. Odată lucrând pe o parcelă de cartofi se certară și mama lui ridică mâna ca să-l bată. Ucenicul însă arătă mamei sale un stejar din apropiere, spunându-i să-l îndoie.

– Nu-l pot îndoii, zise mama.

Atunci el continuă:

– Un stejar se poate îndoii numai câtă vreme el este tânăr și fraged, asemenea și dumneata pe mine, să mă fi tras de păr pe când eram copil, căci acum e prea târziu.

Răsplata nelegiuitorilor. Un negustor bogat din China, fiind gata de plecare într-o călătorie lungă, își tocmi un învățător pentru cei doi fii ai săi, dintre care cel mai mare n-avea decât 9 ani. Până când să plece tatăl lor în călătorie, copiii căpătaseră o frumoasă creștere în familie și oricine le-ar fi prezis un viitor strălucit. Abia plecă tatăl, că, cel tocmit ca învățător al copiilor, folosindu-se peste măsură de autoritatea ce i se încredințase, deveni pentru ai casei un stăpân răutăcios. Îndepărtă de aici pe servitorii cinstiți, care puteau să-l învinovățească de ceea ce făcea și care țineau să nu se risipească averea stăpânului lor.

De pe unde se găsea, negustorul a primit curând știri despre cele ce se întâmplă în casa lui; dar nu a voit să creadă nimic, pentru că avea suflet bun. Nu-și putea închipui nicidecum că s-ar putea întâmpla așa ceva. Nu fu nimic atâta; dar acest învățător ticălos, nu putu să dea celor doi copii - elevii săi - învățături și exemple frumoase, fiindcă nici

el n-avea calitate și nici nu se putea înfățișa elevilor ca exemplu bun. Și astfel ajunseră copiii destul de răutăcioși, risipitori, îngâmfați, cu înclinări spre pungășie și necunoscători de învățătură.

După cinci ani de călătorie, s-a înapoiat negustorul; dar era prea târziu! Fără să pedepsească într-altfel pe șarpele ce l-a încălzit la sân, l-a scos din serviciu. Ticălosul învățător, însă, avu obrăznicia de a chema în judecată pe negustor, pentru că nu i-a plătit ce i-a promis când l-a tocmnit în slujbă. În prezența mandarinului - judecătorul chinezesc - negustorul a răspuns:

– Bucuros l-aș plăti, dacă nefericitul acesta mi-ar fi crescut copiii așa cum nădăjduiam eu: iată-i, cercetați-i și dați-vă părerea!

Într-adevăr, după o mică cercetare, prin întrebări puse copiilor, mandarinul s-a convins de starea acestora și a dat hotărârea următoare:

– Condamnăm pe acest învățător la moarte, ca ucigaș al elevilor săi și pe tatăl său la o amendă de treizeci lire de aur, nu pentru că a ales învățător rău, căci poți să te înșeli în astfel de alegeri, ci pentru că a avut slăbiciunea să-l țină timp mult. Trebuie ca orice om să aibă tăria să îndrepte răul de la început, mai ales când mulți îi cer să facă acest lucru (a).

Părinților, purtați grijă de copiii voștri. Părinții creștini sunt datori să se îngrijească mai mult decât eterodocșii în a-și împlini cu îmbelșugare datoriile lor în creșterea corporală și civilă, morală și religioasă a copiilor lor. Cei care nu-și împlinesc aceste datorii sunt niște părinți decăzuți, care croiesc o soartă grea copiilor lor: „*Dacă cineva - zice Scriptura Sfântă - nu poartă grijă de ai săi și mai vârtos de ai casei sale, de credință s-a lepădat și este mai rău decât cel necredincios*“ (b). Așadar, părinții au imperioasă datorie față de copiii lor; să-i iubească înțelepțește și creștinește, să conlucreze la păstrarea sănătății lor spirituale și trupești, să-i hrănească duhovnicește și trupește, să le dea o meserie bună cu care să se poată hrăni cinstit și creștinește (c) și să-i așeze într-o cinstită treaptă socială. Părinții sunt datori să-și dea copiii la școală și să-i învețe Dumnezeieștile Scripturi și cărțile Sfinților Părinți mai mult decât alte cărți, să poarte grijă să disprețuiască slava lumească care a pierdut sumedenii de oameni, să-i îndrume bine și creștinește, știind că cei ce nu-i cresc așa, după plăcerea lui Dumnezeu, se vor pedepsi (d).

(a) Trad. de Pr. N. Șerbănescu. (b) 1 Tim. 5, 8. (c) Fac. 2, 15; 3, 19. (d) Vezi pentru aceasta și tâlc. Teofilact la Ep. c. cols. 3, 20-21; Efs. 6, 4; 1 Tim. 2, 15; 5, 4; Evr. 11, 8 cu notele lor; Prol. 5 și 8 iunie; 26 iulie

Privitor la educația copiilor, iată ce zic americanii: „...Învață pe un copil numai abecedarul și aritmetica; clădește-i o inimă și-un suflet moral creștinesc, pune-i o Biblie la subsioară și dă-i drumul în lume, fără teamă că se va prăpădi; greutatea traiului și experiența vieții, oțlesc astfel pe copii, pe cei care vor deveni cetățeni respectați în societate“.

Cât despre muncă, americanul are un crez, o lege, care ar suna așa: „Fă chiar acum lucrul ce îl ai de făcut! Fă-l cât poți mai bine! După ce ai terminat, apucă-te îndată de alt lucru. În tot ce faci, să te conduci de un principiu și să lucrezi după un sistem“. Așa fiind, nu ne vom mira, dacă un Lincoln, din tăietor de lemn, a ajuns președintele Statelor Unite.

Într-o țară destul de materialistă, într-o țară în care trupul e supus la trudnice încercări, sufletul își cere mângâierea sa, pe Iisus Hristos. Pe Acesta nimeni nu-L poate da, decât Biserica Creștină (a).

Învățătura bună. Într-o vară un sat a avut o recoltă foarte bogată, iar satele vecine erau bântuite de secetă. Oamenii din satul prim, mâncau pâinea albă și își făceau rachiul din bucate, iar oamenii din satele bântuite de secetă trăiau în cea mai neagră mizerie. În satul cu belșug trăia un moșneag bătrân, foarte de omenie, care nu odată căutase să-i aducă pe consătenii săi la sentimentele de milă către cei nefericiți. Oamenii însă și mai ales flăcăii, îi răspundeau:

– Ce? Nu e frumos ce facem? Dar cum ai făcut dumneata când erai tânăr? Ți mai aduci aminte? A fost frumos ce ai făcut?

– Da, îmi aduc bine aminte, le răspundea moșneagul. Am trăit rău și am făcut rău. Voi însă să nu trăiți cum am trăit eu! Luați de la mine exemplu, cât de rău e să trăiești în mocirlă. Ți se face greată de tine însuși.

Astfel a scos moșneagul din viața sa păcătoasă, o învățătură bună pentru consătenii săi (b).

8. M-am rușinat să-mi împlinesc datoria mea de Păstor sufletesc?

Rușinarea aceasta izvorăște din felurite temeri (frică) de oameni. Sf. Scriptură ne arată că cei ce se îngreunează cu „frica de oameni“ care-s fricoși, cad în osânda vremelnică și veșnică. „*Iar celor fricoși și*

necredincioși, păcătoși, spurcați, ucigași, curvari, fermecători, închinători de idoli și tuturor celor mincinoși, celor care iubesc și fac minciuna, partea lor în iazărul cel ce arde cu foc și cu piatră pucioasă; care este moartea cea de a doua“ (a). Vezi în care cete de păcătoși arată Sf. Scriptură că se așează pe sine fricoșii, care se tem să-și facă datoria lor pentru mântuirea sufletelor încredințate, ba chiar și pentru altele care se prăpădesc? Pentru mântuirea sufletelor deci avem imperioasa datorie să lepădăm frica de o parte și să lucrăm cu zel și bună chibzuială până la sacrificiu.

„Ia aminte la cele ce-ți aduce vremea și te ferește de tot ceea ce este rău și pentru credința sufletului tău să nu te rușinezi. Căci este rușine care aduce păcat și este rușine care aduce slavă și Har. Să nu te uiți la fața nimănui, când e vorba de paguba sufletului tău și să nu-ți fie rușine, când te afli în fața primejdiei căderii tale... Nu opri cuvântul când poți să mântuiești pe fratele tău și să nu-ți ascunzi înțelepciunea ta spre slava deșartă, fiindcă înțelepciunea se cunoaște din cuvânt și învățătura din ceea ce rostește gura... Nu grăi împotriva adevărului, ci te rușinează pentru neînvățătura ta. Să nu-ți fie rușine să-ți mărturisești păcatele și să nu te împotrivești năvălniciei răutăților... Luptă-te până la moarte pentru adevăr și Domnul Dumnezeu Se va lupta pentru tine“ (b).

„De aceea, pe orișicine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea tatălui Meu, Care este în ceruri; dar cine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, mă voi lepăda și Eu de el înaintea Tatălui Meu, care este în ceruri“ (c).

9. Ca părinte am fost prea aspru față de copiii mei?

Cruzimea părinților față de fiii lor e un păcat greu. Pedepsirea copiilor trebuie făcută cu multă prudență, pentru a-i folosi; iar nu pentru a-i distruge. Mulți părinți păcătuiesc groaznic, bătându-și copiii prostește, până îi schilodesc, îi prostesc ori îiucid. Creștinilor, orice pedepsire a copiilor voștri să o faceți cu o dreaptă și luminată judecată, în așa fel, ca să-i edificați și statornic să-i fericiți; iar nu să-i torturați și nenorociți.

Pentru împăcarea legii, tatăl și-a scos un ochi și fiul un ochi. Zalevcuvs împăratul Locrilor, între celelalte legi a făcut și

(a) *Apc. 21, 8; 22, 15.* (b) *Is. Sirah 4, 20-30.* (c) *Mt. 10, 32-33; Apost. 62; Prav. Bis. Ier. N. Sachelarie*

aceasta cum că unui preadesfrânat să i se scoată amândoi ochii. Foarte dreptă lege, să piardă lumina ochilor, care este lucrul cel mai scump al vieții, cel ce se atinge de cinstea altuia, care este lucrul cel mai scump al lumii. Cel întâi care a călcat legea aceasta și s-a prins în preadesfrânare, a fost însuși fiul său și hotărăște dreptul împărat să i se dea pedeapsa cuviincioasă. Se roagă toți boierii, se roagă tot poporul la împăratul pentru ca să fie milostiv către fiul său, diadohul și moștenitorul împărăției lui. Dar el stă nemișcat în socotința sa și vrea mai bine să păzească legea sa, decât pe fiul său; dar precum mijlocirile și rugăciunile îl strâmtorau foarte, a început să se domolească și să asculte nu numai dreptatea lui, ci și părinteasca dragoste. Dreptatea (zicea cugetând întru sine) cere să orbesc pe fiul meu, căci este călcător legii mele, dragostea cea părintească, cere să iert pe fiul meu, căci este rodul inimii mele. De voi trece eu cu vederea dreptatea mea și nu-l voi pedepsi după cum se cade, sunt judecător strâmb, de voi trece cu vederea iarăși dragostea părintească, și-l voi pedepsi precum se cade, sunt tată nemilostiv. Ah, soartă! Și dacă eu eram să fiu tată, pentru ce m-ai făcut judecător? Ah fire! Și dacă eu eram să fiu judecător, pentru ce m-ai făcut tată? Dar cum? Mă îndoiesc? Eu sunt drept judecător, dreptatea este oarbă și nu se uită în fața celui vinovat. Dar iarăși, ce hotărăsc? Eu sunt tată iubitor de fiu și dragostea este asemenea oarbă și nu se uită la vina celui vinovat. Sunt împărat, când vreau pot să pedepsesc; dar ca împărat, când vreau pot să și iert. Și să nu păzesc o lege pe care eu am făcut-o? Și să nu păzesc pe un fiu pe care eu l-am născut? Ce să fac eu ticălosul? Și judecător și tată! Este oare vreun mijloc, ca să păzesc și legea mea, să păzesc și pe fiul meu? Așa: aici trebuie să se scoată doi ochi, să iasă unul din ochii mei, să iasă și altul al fiului meu; să dea el unul, căci este vinovat, să dau eu celălalt căci sunt tată. Cu aceasta voi îndestula dreptatea mea și dragostea mea. Cu aceasta voi păzi legea mea și pe fiul meu; cu aceasta mă voi arăta și judecător drept și tată iubitor de fiu“.

Așa s-a făcut ascultător. Aici trebuie doi ochi însă, despre o parte pentru ca să se plinească legea și să se pedepsească vina, despre cealaltă, pentru ca să păzească judecătorul-tată dragostea sa, vinovatul fiu lumina sa, s-a aflat această potrivire de mijloc să dea un ochi tatăl și altul fiul. Aceasta este pildă aleasă între toate istoriile, a unei nemărginite dreptăți împărătești și smerenii părintești; însă este

o pildă omenească, care nu ajunge să se alăture cu ceea ce a făcut un Dumnezeu drept și îndurător (a).

Această dragoste sfântă cu desăvârșit sacrificiu a arătat-o Dumnezeu omenirii zidită de El, după prăbușirea ei în păcat, în pierzare și-n iad. „Așa de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe Unul Născut, Fiul Său, Hristos Dumnezeu-Cuvântul, L-a dat să Se jertfească, ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară; ci să aibă viață veșnică“ (b).

O astfel de dragoste sunt datori să arate și părinții trupești și mai ales cei sufletești, pentru fiii și fiicele lor, care le sunt dați de Dumnezeu. Ei trebuie să facă tot ce le stă în putință spre creșterea lor în Domnul Hristos, edificarea, luminarea, mântuirea și fericirea lor vremelnică și veșnică.

Educația rea. Un tată prea sever închise pentru câteva ore pe fiul său într-o pivniță părăsită, pentru o greșeală neînsemnată. Copilul începu să țipe, strigând ca din gura șarpelui:

– Pentru Dumnezeu, lăsați-mă afară căci mă mănâncă.

Ai casei auzindu-l s-au înspăimântat și rugară pe tatăl să-i dea drumul. Acesta, crezând că fiul său se prefăcea, răspunse râzând:

– Lăsați-l, ca altădată să nu mai greșească.

Strigătele de durere ale copilului se auziră încet, tot mai încet, până ce dispărură apoi cu totul. După două ceasuri se coborî în pivniță cu o lumânare, ca să-și libereze fiul. Cu spaimă văzu însă că în pivniță mișunau mii și mii de șobolani, iar fiul său zăcea în mijlocul pivniței, cu trupul pe jumătate mâncat de aceste hidoase animale.

Tatăl a fost dat judecății pentru strictetea sa prea mare, cu urmări atât de tragice și și-a primit pedeapsa bine meritată (c).

10. Am povățuit pe copiii mei ori slugile, să meargă cu vitele prin ogoare-le, semănăturile ori ierburile de cosit ale oamenilor, ori anume i-am trimis?

Părinții răi își lasă copiii să crească în voia lor, ajungând cu timpul răi ca și ei: „Cum este mama, așa este și fata“ (d). Exemple: Cain (e) Ham (f); Manase (g); Sedechia (h)... Prin furturi, jurăminte false și felurite pagube făcute aproapelui lor, acești părinți și cu fiii lor își atrag asupra lor cumplită pedeapsă Dumnezeiască (i).

(a) Ep. Ilie Miniati „Didahile“, o.c. pg. 78-93. (b) Ioan 3, 16. (c) O mie pilde o.c. pg. 109. (d) Ez. 16, 44. (e) Fac. 4; 6, 1-7. (f) Fac. 9, 21-25. (g) 4 Împ. 21. (h) 4 Împ. 25; 2 Paral. 36, 11-20; Ier. 34, 2-7; 39; 52. (i) Zah. 5, 1-4

Pentru un singur măr. Mulți părinți au îndrăzneala să se jeluiască că nu știu ce să mai facă cu copiii lor, de răi ce sunt. Unii fură, ajung tâlhari, alții săvârșesc crime de tineri, sau umblă ca derbedeii noaptea prin sat după fel de fel de potlogării, sau hoinăresc prin lume; iar fetele părăsesc sălașul părintesc și ajung de ocară tuturor.

Bine, dar acești copii au fost mici odată, s-au trezit în casa părintească. Ce-au păzit părinții lor atunci, de nu i-au ținut din scurt și nu i-au pedepsit atunci când era de nevoie și mai ales când pedeapsa era cu rod? Vorba veche zice: „Mlădița de tânăra trebuie îndreptată, căci dacă se îngroașă e prea târziu“. Mi se pare mie că cei mai mulți părinți și-au uitat datoria lor față de copii. Îi lasă de capul lor de mici, fac fel de fel de prostii în fața lor, vorbesc toate fleacurile în fața copiilor și astfel prin nechibzuința și nepăsarea lor, de multe ori își nefericesc copilașii. Întâmplarea de față va face pentru toți o lumină deplină în chestiunea aceasta.

Nu de mult, într-o țară, se ivise un bandit foarte fioros. Satele, pe unde hoinărea el, erau băgate în groază. Bieții oameni băteau mătăanii și se rugau lui Dumnezeu ca să-i scape odată de furia acelu bandit. În fiecare zi se auzea despre isprăvile lui. Ba case prădate de toată munculița cea amară, ba întâlniri la drumul mare, unde fura totul de prin căruțe și schingiuia pe acei care i se împotriveau. Nu era săptămână să nu lipsească caii sau boii cuiva din cutare sat, care nu se mai găseau, sau să nu se audă că, cutare a fost ucis cu cuțitul sau cu pușca, de fiorosul bandit. Se făcuseră putere numeroase ca să-l prindă, dar degeaba... Se șoptea c-ar avea gazde, care-i dădeau de veste sau îl doseau. Autoritățile erau deznădăjduite.

Într-o bună dimineață, însă, s-a răspândit vestea că l-au prins și a fost adevărat. Ce de mai bogdaproste erau pe capul bieților oameni, ce de mătăanii de mulțumire făceau către Dumnezeu! În sfârșit, l-au dus la judecată. Judecătorii, având în vedere atâtea crime făptuite, atâtea furturi mari și mici, atâtea schingiuiiri făcute celor nevinovați, l-au condamnat la moarte pe eșafod. Toată lumea s-a bucurat când a auzit de această condamnare. Nimănu nu i-a părut rău, Doamne ferește. Eșafodul era așezat într-o piață mare a unui oraș. Ziua tăierii capului banditului a fost anunțată, încât a venit în oraș multă lume. La orele 12 din zi, a început să tragă clopotul de la locul chinului. Piața era tixită de sute și mii de oameni care voiau să vadă aieva cum moare banditul, căci la mulți li se părea că n-are să mai moară cândva.

Deodată apăru banditul legat în lanțuri. Lumea s-a înfiorat. Semăna cu o fiară sălbatică. Părul era zbârlit pe cap, barba roșie încâlcită, ochii bulbucați și roșii. Stătea strâmb și cu privirile înspre pământ.

– Ucideți-l, ucideți-l mai degrabă, să nu scape, striga mulțimea către jandarmi.

Călăul voi să-l plece cu gâtul pe eșafod, când deodată banditul căzu în genunchi, în fața lumii, și privind mulțimea într-un chip rugător, zise:

– Lăsați-mă și pe mine, acum înaintea de a muri, să vă spun două cuvinte.

Lumea se revoltă, dar fu liniștită și îi dădu voie să vorbească. El începu:

– Oameni buni, iată vă spun, că eu astăzi mor numai din cauza unui singur măr.

– Cum? începu să urle mulțimea. Tu care ai ucis, ai furat, ai schingiuit, vii în fața lumii și minți că pentru un singur măr, mori acum? La moarte, la moarte mai degrabă!

– Oameni buni, lăsați-mă să vă spun povestea tristă a vieții mele. Am fost și eu, acum 50 de ani, un mic copilaș cu păr bălai. Aveam mamă și tată. Eram nevinovat atunci și curat ca zăpada ce cade întâi pe pământ. Dar am furat odată un măr, l-am adus acasă, l-am dat mamei și ea ... nu m-a bătut, ci l-a mâncat cu tata. A doua zi, iar am adus un măr și părinții mei nu m-au dojenit deloc, ci mi-au spus să mai aduc. A treia zi iar, a patra zi am adus un sac cu mere, a cincea zi am adus o găină, peste câțva timp alta, apoi un miel, apoi niște haine. Părinții le-au dosit pe toate. Pe urmă, după ce am devenit mare, am venit beat acasă, am împușcat pe un flăcău la horă, părinții mei au dat bani și m-au scos. Pe urmă, am furat boi, cai, am prădat case, i-am bătut pe ei de multe ori. Au vrut ei să mă mai oprească, dar era prea târziu... Ei au murit îndurerăți, iar eu am rămas singur... pierdut și am luat calea, nefericita cale, a haiduciei. De atunci am devenit un animal fioros pentru lume. O! Ce copil nevinovat am fost... ce frumușel eram... cum am furat un măr... cum m-a nefericit acel măr, prin ticăloșia părinților mei. Da... s-o știți cu toții... pentru un măr, mor eu astăzi.

Lumea a început să plângă, unii chiar în hohote, iar banditul sculându-se, a privit cerul cu mâinile ridicate, a lăsat să-i curgă din

ochi lacrimi în două cu sânge, s-a plecat cu capul pe eșafod și dând semn călăului, i-a zis:

– Taie, călăule, căci numai de moarte mai sunt eu bun.

O lovitură se auzi. O mișcare generală se văzu în mulțimea înduioșată. Capul sări de-o parte, pe când trupul se zvârcolea în lanțuri. Pe marginile eșafodului curgea, cu spume în două, sângele aceluia care mărturisise că moare din cauza părinților lui. Voi, care sunteți părinți de copii, luați aminte la întâmplarea aceasta și gândiți-vă dacă nu sunteți vinovați și voi de creșterea rea a copiilor voștri (a).

11. Am purtat ură pe tată și pe mamă ?

„Fiul rău blesteamă pe tatăl său și pe mama sa nu o binecuvintează“ (b). Exemple: Avesalom (c), Adrameleh și Sarsar (d). De asemenea și Mântuitorul prezice aceasta, zicând: „*Se vor scula fiii asupra părinților și îi vor omorî pe dânșii. Și veți fi urâți* (voi Apostolii și părinții spirituali) *de toți pentru Numele Meu*“ (e). Abel și Sit, și-au iubit pe părinții lor, Adam și Eva și s-au fericit; iar Cain, care i-a urât, s-a prăbușit în pierzare vremelnică și veșnică. Sim și Iafet iubind cu multă cinste pe tatăl lor Noe, au dobândit binecuvântare din neam în neam; iar Ham nesocotindu-l cu batjocură s-a prăbușit în blestem greu. Fiii lui Eli și ai lui Samuil nesocotind sfaturile părinților lor s-au prăbușit în pierzare. De asemenea Isav fiul lui Iacob, Avesalom fiul lui David ș.a. Iuda Iscarioteanul nesocotindu-și Dascălul său l-a vândut pe bani, agonisindu-și spânzurătoarea, moartea vremelnică și veșnică. Poporul israelit și-a persecutat, torturat și ucis pe Mesia Mântuitorul, agonisindu-și pierderea patriei și prăbușirea în pierzarea vremelnică și veșnică.

12. N-am ascultat pe părinți când mi-au dat învățături bune, folositoare de suflet? Nu i-am ascultat când mi-au poruncit să umblu în căi bune?

„Fiilor, ascultați de părinții voștri (trupești și sufletești) ca să deveniți fericiți. Cel ce ascultă și cinstește pe părinții săi, acela se izbăvește de păcatele lui și își adună vistierii de bunătăți și va trăi ani mulți. Fiii înțelepți, care au frica și iubirea de Dumnezeu într-înșii,

(a) *Vezi pe larg în „Dragostea de Sine“, pg. 1388-1407 de autor. (b) Prov. S. 30, 12-14; 15, 5-21; Iez. 22, 7. (c) 2 Împ. 15, 18. (d) 4 Împ. 19, 37. (e) Mt. 10, 21-22; comp. 2 Tim. 3, 1-9-13; 1 Tim. 4, 1-2. (f)*